

פניו האמיתיות של יוסף

ד"ר יושי פרג'ון yoshifa@gmail.com

עימות ישן וצוואה חדשה (בראשית נ')

1. האימה והצוואה (בראשית נ')

(טו) וַיִּרְאוּ אֶחָיו יוֹסֵף כִּי־יָמָת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יִשְׁטָמְנוּ יוֹסֵף וְהַשֵּׁב יָשִׁיב לָנוּ אֶת כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אֹתוֹ:
(טז) וַיֹּצִיאוּ אֶל־יוֹסֵף לֵאמֹר אֲבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר: (יז) כֹּה־תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף אֲנָא שָׂא נָא פֶשַׁע אַחִיד וְחַטָּאתֶם כִּי־רָעָה גָּמְלוּךָ וְעַתָּה שָׂא נָא לִפְשָׁע עַבְדִּי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ...

2. השלום שהתנפץ – א' סימון, בקש שלום ורדפהו, עמ' 85

עם שובם של המלווים למצרים, התנפצה באחת האחרית הטובה של סיפור יוסף ואחיו. חטא מכירת יוסף, שלפי המסופר עד כה כופר ונסלח, חזר במפתיע לאיים על שלמות בית יעקב. פחד גדול אחז את אחי יוסף שמא הוא שוטם אותם כמקודם...

3. הרעה חוזרת לרדוף את האחים – י' גרוסמן, יוסף: סיפורם של חלומות, עמ' 601

מונח זה [=רעה. י"פ] מושך תשומת לב במיוחד לאור העובדה שכך התחילה המסכת המורכבת של יוסף ואחיו כולה: 'וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבְתָּם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם' (לו, כ). בתחילת הסיפור היה זה יוסף שדיבר על רעת האחים בפני האב; כעת זהו האב... שמדבר על רעת האחים בפני יוסף.

4. קשרים לשוניים לסיפור מכירת יוסף (בראשית ל"ז)

(ב)... וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבְתָּם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם: ... (ד) וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי־אֵלֹהֵי אֲבִיהֶם מִכָּל־אֶחָיו וַיִּשְׁתָּאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכֻלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלָם:

מדוע יעקב לא מוסר בעצמו את הצוואה ליוסף?

5. יעקב לא מסר את הצוואה ליוסף כי לא חשד בו – ר' עובדיה ספורנו

לאמר אביך צוה – צוה שיאמרו ליוסף: 'אביך צוה לנו, שנאמר אליך מצדנו, לא מצדו, שאינו חושד אותך כלל, אבל שאם ייראו אחיך נאמר אליך אלה הדברים.

6. יעקב רצה שבניו יבקשו את סליחתו של יוסף – בנו יעקב, בראשית, עמ' 340

האב ודאי חשב פעמים רבות על יחסי יוסף ואחיו לאחר מותו... יעקב רצה שיוסף יבטא את סליחתו והם יבקשו זאת ממנו. זו תהיה תשובה שלמה ופיוס אחרון.

7. כמה גדול כוח השלום! תנחומא (בובר) צו י'

אמר רשב"ג: גדול הוא השלום, שכתב הקב"ה דברים בתורה שלא היו, אלא בשביל השלום... שכשמת יעקב: 'ויראו אחי יוסף כי מת אביהם וגו'! מה עשו? הלכו אצל בלהה ואמרו לה הכנסי אצל יוסף ואמרי לו: 'אביך צוה לפני מותו לאמר', ומעולם לא צוה יעקב מכל הדברים האלו כלום, אלא מעצמן אמרו דבר זה! אמר רשב"ג: ראה כמה דיו משתפך, וכמה קולמוסין משתברין, וכמה עורות עבודין, וכמה ינוקין מתרצעין, ללמד דבר שלא היה בתורה! ראה כמה גדול פח השלום!

8. צוואה מזויפת – א' סימון, בקש שלום ורדפהו, עמ' 85

התקשורת שבינם לבנינו חזרה ונתנתקה, ובאין יכולת להתייצב לפניו ולדבר אתו הם ניסו לדובב את אביהם מקברו באמצעות צוואה, שהפיקטיביות שלה גלויה לעין באורח פתטי, ושאותה הם משגרים אליו.

9. המקרא אינו נוטה להפגיש אותנו עם דיווחים בלתי-מאומתים – מ' שטרנברג,

"מבנה החזרה בסיפור המקראי...", הספרות 25 (1977), עמ' 116

בנוגע למיבנה החזרה מגלה המקרא נטייה חזקה להתרחק מאופני שבירה והעלמה הכרוכים בכך שלקורא יודע לפתע על עצם השמעתה של תחזית או עצם התרחשותה של פעולה רק מתוך סצנת דיווח מאוחרת עליה... עד כדי כך שכאשר הקורא נתקל בהארות רטרופקטיביות כאלה, הוא נשלח

דוגמה לכך מופיעה... כשאחי יוסף מספרים לו כי 'אביך ציווה לפני מותו לאמר: כה תאמרו ליוסף: אנא שא נא פשע אחיך...' החרیגה המבנית שבעובדה שלא קיבלנו עד כה אפילו רמז לקיומה של תחזית-צוואה נוספת מכפילה את משקלם של שאר הגורמים המחשידים (הספק אם יעקב גילה בכלל את חטאתם של האחים, וכן המחזות פחדם של האחים) המשווים לדיווח אופי של המצאה נואשת.

10. מות יעקב מעורר את המחשבה על נקמה בבניו (בראשית נ')

11. האם יוסף הוא עשׂו? י' גרוסמן, יוסף: סיפורם של חלומות, עמ' 598–599

מדוע האחים חושדים ביוסף?

(יח) וַיֵּשֶׁב אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדִבְרֶנָּה עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי וְאֶל־יֵחָר אֶפְסָךְ בְּעִבְדְּךָ כִּי כְמוֹד כְּפָרְעָה: (יט) אֲדֹנָי שְׁאֵל אֶת־עִבְדִּי לֵאמֹר הִישָׁלְכֶם אֵב אוֹרֶחַ: (כ) וְלֵאמֹר אֶל־אֲדֹנָי יִשְׁלַנּוּ אֵב זָלוֹן וְיִלְדוּ זָקֵנִים קָטָן וְאֶחָיו מֵת וַיִּתֵּר הוּא לְבָדּוֹ לֵאמֹן וְאָבִיו אֶהָבּ: (כא) וּלְאֵמֶר אֶל־עִבְדֶּיךָ הוֹרְדוּהוּ אֵלָי וְאִשְׁמָה עֵינֵי עָלָיו: (כב) וְלֵאמֹר אֶל־אֲדֹנָי **לֹא־יִיכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו וְעַזֵּב אֶת־אָבִיו וּמָת:** (כג) וּלְאֵמֶר אֶל־עִבְדֶּיךָ אִם־לֹא יֵרֵד אֶחֱיֶכֶם חֶקְטָן אֲתֶכֶם לֹא תִסְכְּפוּ לְרָאוֹת פָּנָי: ... (כד) וַיֹּאמֶר עִבְדְּךָ אָבִי אֲלֵינוּ אַתֶּם יִדְעֶתֶם כִּי שְׁנַיִם יִלְדָה־לִּי אִשְׁתִּי: (כה) וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאֵתָי וְאֵמֶר אֵךְ טָרֶף טָרֶף וְלֹא רִאִיתִיו עַד הַנָּה: (כז) וְלִקְחָתָם גַּם־אֶת־זָה מֵעַם פָּנֵי וְקָרְחוּ אֶסּוֹן וְהוֹרְדָתָם **אֶת־שִׁבְתִּי בְרָעָה שְׂאֵלָה:** (ל) וְעַתָּה כְּבָאִי אֶל־עִבְדְּךָ אָבִי וְהַנַּעַר אֵינָנו אֲתָנוּ וְנִפְשׁוֹ **קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ:** (לא) וְהִזָּה כְּרָאוֹתוֹ כִּי־אֵין הַנַּעַר **וּמָת וְהוֹרִידוֹ עִבְדֶּיךָ אֶת־שִׁבְתָּ עִבְדְּךָ אָבִינוּ בִּזְנוֹן שְׂאֵלָה:** ... (לד) כִּי־אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי וְהַנַּעַר אֵינָנו אֲתָנִי **פֶּן אֲרֹאה בְּרַע אֲשֶׁר יֵמָצֵא אֶת־אָבִי:**

(מ"ה, א) וְלֹא־יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנִּצְבִּים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ כָּל־אִישׁ מֵעָלָי וְלֹא־עָמַד אִישׁ אֹתוֹ בְּהִתְנוּעֵ יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו: (ב) וַיִּתֵּן אֹתָם לְקָלוֹ בְּבָכִי וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פָּרְעֹה: (ג) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אֲחָיו אֲנִי יוֹסֵף ---- הַעוֹד אֲבִי חַי וְלֹא־יָכֹל אֲחִיו לַעֲנוֹת אֹתוֹ כִּי נִבְחַלוּ מִפְּנֵיו:

(ט) מהרר וְעַל אֱלֹאֲבִי וְאַמְרַתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֵה יוֹסֵף שְׁמִנִי אֱלֹהִים לֵאדֹון לְכָל־מִצְרַיִם רָדָה אֵלַי אֶל־תַּעֲמֹד: (י) וַיִּשְׁבֹּת בְּאַרְצָאֲשׁוּ וְהָיִית סְרוּב אֵלַי וּבְנִי וּבְנֵי בְנִי וְצֹאנִי וּבִקְרָה וּכְלֵאֲשֶׁר־לִי:

(יא) וּכְלַכְלַתִּי אֶתְךָ שֶׁם כִּיעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים רָעַב פְּרִיתוֹרֶשׁ אֶתָּה וּבֵיתְךָ וְכֹל־אֲשָׁרֶיךָ:
(יב) וְהִנֵּה עֲיִינֶיכֶם רְאוֹת וְעֵינִי אֲחִי בְּנִימָן כִּי־יִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם: (יג) וְהִגְדַּתֶּם לְאָבִי אֶת־כָּל־כְּבוֹדִי
בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר רְאִיתֶם וּמַהֲרֶתֶם וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־אָבִי הֵנָּה:

(ל"ג, ד) וְיָדַע עָשׂוֹ לְקִרְאָתוֹ וְיַחְבְּקָהוּ וַיִּפֹּל עַל-צוּאָרוֹ וַיִּשְׁקָהוּ וַיִּבְכּוּ:

(יד) וַיִּפֹּל עַל-צוּאָרָי בְּנֵימָן-אָחִיו וַיִּבְדֹּךְ וַיִּבְנִימוּן בְּכַף עַל-צוּאָרָיו:
(טו) וַיִּנָּשֶׁק לְכָל-אָחִיו וַיִּבְדֹּךְ עֲלֵיהֶם וְאַחֲרָי כֹּן דָּבְרוּ אָחִיו אִתּוֹ:

14. איך האחים מבינים את הסיפור?

התוכנית המקורית של יוסף: (מ"ד, יד) וַיָּבֹא יְהוֹדָה וְאָחִיו בֵּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עֹדְדֵנוּ שֵׁם וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי אָרְצָה: ... (טז) וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה מִה־נֹּאמַר לְאֹדְלִי מִה־נִּדְבָר וּמִה־נִּצְטָדָק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת-עֹזֶן עַבְדִּי הַנָּנוּ עַבְדִּים לְאֹדְלִי גַם-אֲנַחְנוּ גַם אֲשֶׁר-נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ:
הנאום של יהודה - אתה הורג את אבא: (ל) וְעַתָּה כִּבְאֵל אֶל-עַבְדְּךָ אָבִי וְהַנָּעַר אֵינְנוּ אֲתָנוּ וְנִפְשׁוּ קְשִׁיחָה בְּנַפְשׁוֹ: (לא) וְהִלָּה כְּרֹאוֹתָו כִּי-אֵין תִּנָּעַר וְנָמַת...
יוסף עוצר את התוכנית ומחליט לפרנס את משפחתו: (מ"ה, ב) וַיִּתֵּן אֶת-קִלְוֹ בְּבָכִי... (ג) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָחִיו אֲנִי יוֹסֵף --- הַעֲדוּ אָבִי חַי... (ט) מִהֶרָו וְעָלוּ אֶל-אֲבִי וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֹךְ יוֹסֵף ... (י) וַיִּשְׁבֹּת בְּאֶרֶץ-גֶּשֶׁן וְהָיִיתָ קְרוֹב אֵלַי אֲתָה וּבְנִי וּבְנִיתָ וְצֹאנְךָ וּבְקָרְךָ וְכָל-אֲשֶׁר-לְךָ: (יא) וְכָל-כֶּלְתִּי אֲתָדָּ שֵׁם כִּי-עֹד חַמֵּשׁ שָׁנִים רָעַב פָּרַתְיָהוּ אֲתָה וּבִיתְךָ וְכָל-אֲשֶׁר-לְךָ:
יוסף מפרנס את משפחתו: (מ"ז, כז) וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֶּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָּהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד.
יעקב מת: (נ', טו) וַיִּרְאוּ אַחֲרֵי-יוֹסֵף כִּי-מָת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יִשְׁטַמְנוּ יוֹסֵף וְהָשִׁב יָשִׁיב לָנוּ אֶת כָּל-הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אִתּוֹ:
חוזרים לתוכנית המקורית: (יז) ... וְעַתָּה שָׂא נָא לִפְשַׁע עַבְדִּי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ... (יח) וַיִּלְכְּדוּ גַם-אָחִיו וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי וַיֹּאמְרוּ הַנָּנוּ לְךָ לַעֲבָדִים:

האם האחים חוששים מפני עונש או מקווים לו?

15. מה פירוש המילה "לו"? (בראשית נ', טו)

וַיִּרְאוּ אַחֲרֵי-יוֹסֵף כִּי-מָת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יִשְׁטַמְנוּ יוֹסֵף וְהָשִׁב יָשִׁיב לָנוּ אֶת כָּל-הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ אִתּוֹ:

16. לו = שמא, בהתאמה להקשר הסיפורי - רש"י

לו ישטמנו – שמא ישטמנו. לו מתחלק לכמה עניינים: יש 'לו' משמש לשון בקשה: לשון 'הלוואי', כגון "לו יהי כדברך" (בר' ל, לד)... ויש 'לו' משמש 'שמא': **לו ישטמנו**; ואין לו עוד דומה במקרא.

17. לו = הלוואי בהתאמה להיבט הלשוני - מלב"ם

ויאמרו לו ישטמנו יוסף, כבר בארתי.... מ"ש החכם (משלי כ"ה, כא) "אם רעב שונאך האכילהו לחם", שהנקמה היותר גדולה מאויבו הוא אם תחת איבתו והרעה שעשה לו ישימהו מאוכלי שלחנו ויעשה עמו אך טוב וחסד, שאז יזכור תמיד מה שהוא הרע לעשות, וז"ש (משלי כ"ה, כב): "כי גחלים אתה חותה על ראשו". ואחי יוסף הרגישו זאת, וטובת יוסף היה בעיניהם כי חותה גחלים על ראשם, ואמרו הלוואי אחר שיוסף ישטמנו בודאי, ואם כן, לו ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אתו, שיעשה עמנו רע בפועל. לא טוב, שהוא לנו כמדקרות חרב.

18. לו – ביטוי דו-משמעי - ר' חיים בן עטר, אור החיים

לו ישטמנו וגו' – פירוש 'דלמא' אלא שאין חבר לה בכל התורה. וצריך לדעת למה ידבר הכתוב לשון זה, שמשמעו הגליל הוא הפך הכוונה? והגם שאין מקום לטעות להבין בו זולת 'דלמא', אף על פי כן היה לו לומר לשון צודק 'פן' או 'אולי'. ונראה כי הכתוב דברי עצמו קאמר לו, והכוונה בזה שהם יראו על דבר שהלואי שיהיה כן...

התשובה של אחי יוסף

19. הרהורי התשובה של האחים לאורך הסיפור

הכרה בחטא בסיפור המרגלים: (מ"ב, כא) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אָחִיו אָבֶל אֲשָׁמִים | אֲנַחְנוּ עַל-אֲחֵינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ עֲלֵיכֶן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת:
קבלת הדין בסיפור הגביע: (מ"ד, טז) וַיֹּאמֶר יְהוֹדָה מִה־נֹּאמַר לְאֹדְלִי מִה־נִּדְבָר וּמִה־נִּצְטָדָק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת-עֹזֶן עַבְדִּי הַנָּנוּ עַבְדִּים לְאֹדְלִי גַם-אֲנַחְנוּ גַם אֲשֶׁר-נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ:

20. האחים חזורי אשמה - י' גרוסמן, יוסף: סיפורם של חלומות, עמ' 600-601

לצד החשש המובן של האחים, מטרת סצנה זו גם להבהיר עד כמה האחים חזורי ייסורי מצפון על מעשיהם. באופן נדיר במקרא, האחים מגדירים את מעשיהם בשימוש בלשונות מגוונים של עוולה... פֶּשַׁע/ חֲטָאתָם/ רָעָה. יש מקומות שבהם מוגדר מעשה עוולה בצמד מילים.... אך כאן האחים מוסיפים על שתי הגדרות אלו הגדרה נוספת... נראה שלא מדובר בציטוט אמיתי של יעקב... וממילא לפנינו הצצה למה שמתחולל בנפשות האחים שנים רבות אחרי מעשיהם.

21. האחים מאמינים שמגיע להם עונש – ר"מ אלישיך, תורת משה נ', יח
ויואמרו הננו לך לעבדים', לומר: הנה אביך בקש שתמחול בחנם. אנו לא נחפוץ, אלא נהיה לעבדים, למען יכופר העון מדה כנגד מדה. ולא תהיה מיתה.

פניו האמיתיות של יוסף

22. בכי וחידוש ההבטחה (בראשית נ')

תנחומא (בובר) שמות ב', א: "ויבך יוסף בדברים אליו (שם), אמר יוסף כך חשדו אותי אחי..."

(יז) ... ויבך יוסף בדברים אליו:
(יח) וילכו גם אחיו ויפלו לפניו ויאמרו הננו לך לעבדים:
(יט) ויאמר אליהם יוסף אל תיראו כי התחת א-להים אני: (כ) ואתם חשבתם עלי רעה א-להים חשבה לטובה למען עשה פיוס הזה להחית עם רב: (כא) ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם וינחם אותם וידבר על לבם:

23. יוסף מאשר את התחייבויותיו

סיפור הצוואה (נ')	התגלות יוסף לאחיו (מ"ה)
ויבך יוסף בדברים אליו...	וינתן את קלו בבכי
ויאמר אליהם יוסף אל תיראו	ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף... ולא זכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו:
כי התחת אלהים אני: ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען עשה פיוס הזה להחית עם רב:	ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה: ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם... וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה
ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם	וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תגרש אתה וביתך וכל אשר לך
וינחם אותם וידבר על לבם	וינשק לכל אחיו ויבך עליהם

- ✓ כפי שיוסף בכה כשהתגלה אל האחים בחיי אביו: "וינתן את קלו בבכי" (מ"ה, ב), כך בוכה יוסף כשהוא מאשר את האחוה עם אחיו: "ויבך יוסף בדברים אליו" (נ', יז).
- ✓ את הפשר הדתי שיוסף נתן למעשים הרעים של אחיו כלפיו: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם" (מ"ה, ה), הוא שב ומאשר כעת: "ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה" (נ', כ).
- ✓ אם בימי הרעב סבור היה יוסף שתפקידו להציל ככול הניתן: "לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה" (מ"ה, ז), הרי שעתה הוא רואה את תפקידו בדאגה לשגשוגם של אחיו גם בהיעדר רעב: "להחית עם רב" (נ', כ).
- ✓ אם בימי הרעב התחייב יוסף לכלכל את יעקב ואת ביתו: "וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תגרש אתה וביתך וכל אשר לך" (מ"ה, יא), הרי שעתה יוסף מתחייב להמשיך ולכלכל את אחיו ואת צאצאיהם אחרי הרעב ומות יעקב: "אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם" (נ', כא).
- ✓ והמדהים מכול, שיוסף (הצד הנפגע!) נוטל על עצמו גם את החובה לדאוג לתחושת הפגיעה של אחיו. כפי שאמר להם אז: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם", והוסיף בדאגה: "אל תרגזו בדרךך" (מ"ה, כד), כך הוא נוהג גם כאן: "וינחם אותם וידבר על לבם" (נ', כא).

24. הלומות געגועים – זלדה

הלומות געגועים	אך לא בלח הבין	לא השכיחה ממנו
לקרבת-נפש בלי פניות	האירה תקוה	את שפת המזלות –
ספרתי לרוח	שהיא למעלה מכחו	כי אצלי מדי צער
שזרק קר על פני וברח	של אדם.	ננעלים היכלות
כמה עדינות כמה חסות	ואמרתי:	ולפעמים נסגרות אפלו חצרות
כמה עצב יש במלה אח.	איזו גדלות לשיר פלאך זה	של תקופות השנה.
וכמה קנאה! לחש	כמו ששירו חיי החולם	כאשר יצאתי
יוסף הצדיק	והדלקתי נר של תודה	בעולם הזה בקר
שאחיו זרקוהו לבור.	שיוסף יצא זפה כשחר	וזמיר עמד בתוך עציץ
נדמהתי מיפיו.	מבזיון הבור –	ואכל עשבים.
אך לא בלח הביני	ששכלו הנבעת מעלבון	רציתי לספר לו
הקיצה בנפשי הנקדה	הסכים להיות שוב חכם	כל הדברים, אך הוא שכח
הפנימית.	שב להבין האותות –	שאל אחד בראוני
זכרתי חכמתו –	ששנאתם	ולא הבין.